

VAN TWEE WALLETJES

Hoe is het om zowel advocaat in Nederland als in het buitenland te zijn? Drie advocaten over hun dubbele toelating. 'Het perspectief en de mogelijkheden zijn veel groter.'

DOOR / NATHALIE DE GRAAF

DER RECHTSANWALT

Anne-Marie van Dijk (29) is advocaat bij Boels Zanders Advocaten. In augustus 2020 haalde ze na een lang en intensief traject de Duitse staatsexamens, oftewel de *Eignungsprüfung für die Zulassung zur Rechtsanwaltschaft*. Binnenkort wordt ze beëdigd in Düsseldorf.

Toen ik het mailtje binnenkreeg met de uitslag van het eerste deel van de examens durfde ik hem niet te openen. Ik zat op kantoor en begon spontaan te trillen. 'Ik ga even naar het toilet,' zei ik tegen mijn collega's. Op de wc opende ik het mailtje op mijn telefoon. Ik begon nog net niet te juichen, maar euforisch was ik wel! Ik werk sinds zes jaar op de *German desk* van Boels Zanders Advocaten. Ik doe met name handelszaken tussen Nederland en Duitsland, vooral het Ruhrgebied. Steeds vaker liep ik er tegenaan dat, als een zaak bijvoorbeeld in Duitsland voor de rechtbank behandeld werd maar Nederlands recht van toepassing was, ik een Duitse advocaat moest inschakelen. En andersom. Om-slachtig, voor mij maar met name ook voor cliënten. Zij moeten op zo'n moment dubbele kosten maken. In 2018 besloot ik daarom om de

opleiding tot *Rechtsanwältin* te gaan doen. Normaal gesproken duurt een rechtenstudie in Duitsland acht jaar en dan mag je je daarna *Volljurist* noemen. Door de huidige EU-regelgeving is er echter een mogelijkheid tot een verkort traject voor buitenlandse advocaten die minimaal drie jaar in hun eigen land zijn toegelaten. Eens in de twee weken ging ik met een groepje van twintig buitenlandse advocaten van donderdag tot en met zondag naar Frankfurt om me voor te bereiden op de examens. Vanuit kantoor werd ik gelukkig volop gesteund. Ik kreeg dan de maandag daarop vrij. Daarna volgde een periode van zelfstudie. Ruim een jaar studeerde ik elke avond en elk weekend. Ik kan niet anders zeggen: het was lood- en loodzwaar. Een privéleven had ik niet. Gelukkig ben ik heel gedisciplineerd en wist ik waarvoor ik het deed: mijn werk zou na mijn beëdiging zoveel makkelijker en efficiënter

worden. In december 2019 deed ik het eerste examen: twee keer vijf uur civielrecht. In maart 2020 zou het tweede examen zijn, maar corona strooide roet in het eten. In augustus 2020 heb ik uiteindelijk strafrecht gedaan: een pleidooi voorbereiden van twee uur en een mondeling examen afleggen van vijf uur. Stond ik bij de uitslag van het eerste examen nog te trillen op mijn benen, bij de uitslag direct aansluitend op het tweede examen was ik met heel andere dingen bezig. Ik was duidelijk zwanger en in Berlijn was het 37 graden Celsius. Ik wil slapen, was het enige dat ik dacht. Na mijn zwangerschapsverlof laat ik me beëdiggen in Düsseldorf. Ik ben ontzettend blij dat mijn harde werken beloond is, maar nu is het tijd om me te focussen op mijn kindje. Een "dubbelaar" zijn is fijn, maar er zijn nóg belangrijker dingen in het leven. Na het verlof gaan we aan de slag! ▶